

Nr 78.

Av greve **Hamilton, Carl**, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till strafflag för krigsmakten m. m.

Med anledning av Kungl. Maj:ts nådiga proposition nr 57 med förslag till ny strafflag för krigsmakten m. m. får jag hemställa följande.

Beträffande förslaget till ny strafflag för krigsmakten.

I förslaget har den nyheten införts, att *arrest utan bevakning* får §§ 22, 23. 210. användas jämväl för manskap. Denna förändring har motiverats därmed, att på så sätt en fullständig likhet inför lagen skulle bli genomförd.

Det kan emellertid på goda grunder betvivlas, att nämnda form av arrest kan med fördel tillämpas på manskapet, som ju bor i logement, där ett betydligt antal personer äro inkvarterade. Det synes icke ligga i arreststraffets natur, att det skall undergå utan nämnvärd inskränkning i den arresterades samvaro med andra personer; men bestämmelsen om eventuellt förbud att mottaga besök blir i fråga om manskapet av naturliga skäl verkningslöst, enär det näppeligen kan ifrågakomma, att manskap, som undergår arrest utan bevakning, erhåller eget rum. Straffet överensstämmer fullständigt med i nuvarande disciplinstadga såsom tillrättavisning upptaget förbud att lämna visst kasernrum, och för den bestraffade skulle enda förändringen bli, att hans förseelse infördes i straffregistret, d. v. s. förändringen verkar i detta avseende icke i den humana riktning, som i allmänhet inslagits av den nya strafflagen.

Om sålunda arrest utan bevakning icke skulle tillämpas för manskapet, så motiveras detta avsteg från likställigheten av rent praktiska skäl och verkar, såsom nämnts, snarast till manskapets bästa, enär

Bihang till senare riksdagens protokoll 1914. 3 saml. 36 häft. (Nr 78—79.) 1

större möjligheter att rätta förseelser utan att tillgripa arrestering finnas, när flera graderade slag av tillrättavisningar kunna användas.

Emellertid skulle naturligtvis ur *krigstuktens* synpunkt intet vara att erinra mot införande av här ifrågavarande slag av arrest, därest samtidigt de befälhavare, som nu kunna ålägga förbud att lämna visst kasernrum, erhöles befogenhet att ålägga arrest utan bevakning. Detta var också föreslaget i den reservation, som nuvarande chefen för generalstaben anförde till den senaste krigslagstiftningskommitténs betänkande, en reservation, i vilken kommitténs ledamot, herr Staaß, förklarade sig beträffande systemet för disciplinstraffen instämma.

Förslaget innebär emellertid i detta liksom även i andra fall en minskning av kompani- och motsvarande chefers befogenhet att ålägga *tillrättavisningar*. Såsom dylika kvarstå, beträffande armén, endast: varning, åläggande att utom vanlig ordning förrätta handräckningsarbeten samt förbud, under högst femton dagar, att vistas utom kasernområde, läger eller däremot svarande områden. Bland de tillrättavisningar, som borttagits, märkas s. k. straffvakt, avdrag på lön samt förbud att vistas utom bestämt kasernrum.

Borttagandet av den sistnämnda av dessa tillrättavisningar, vilket skett i samband med ifrågavarande tillrättavisnings överflyttande till arrest utan bevakning, innebär ett ogynnsamt försvagande av kompani- chefers myndighet.

Kompaniet är det lägsta truppförbandet med jämförelsevis självständig förvaltning, det är i förlägnings- och utbildningsavseende ett slutet förband, vars medlemmar sammanhållas av vissa gemensamma intressen och gemensam känsla för truppförbandets heder och anseende. Kompanichefen är i första hand ansvarig för sina underlydandes enhetliga utbildning och disciplin, han är på en gång icke blott den lägste befälhavare med ett permanent disciplinärt och administrativt ansvar utan även den högste befälhavare, som kan lära känna sina samtliga underlydandes anlag, företräden och svagheter. På kompanichefens auktoritet och sätt att utöva befälet beror i alldeles eminent grad arméns krigsduglighet och manstukt.

När nu, såsom inom lagrådet med rätta yttrats, det centrala i krigslagstiftningen är stadgandena till upprätthållande av tukt och disciplin, torde det ligga i öppen dag, att en befälhavare, vilken är betrodde med ett sådant ansvar och som har rikare tillfällen än andra militära befälhavare att lära känna sina underlydandes egenskaper, också bör äga tillräckliga medel för att kunna upprätthålla sin auktoritet utan att — även i jämförelsevis obetydliga fall — anlita regementschefens stöd.

I princip synes också vikten av kompanichefernas myndighet vara allmänt erkänd.

Sålunda säger förutvarande chefen för justitiedepartementet vid föredragning inför Konungen den 18 juli 1913 av förslag till ny strafflag för krigsmakten bland annat:

»Det ligger nämligen i sakens natur, att kompanicheferna till skillnad från de högre befälhavarna måste äga en större individuell kännedom om det dem underlydande manskapet, vilket ju är underkastat deras personliga uppfostran och handledning. På det sätt, varpå de i nämnda hänseende fullgöra sina skyldigheter, och de medel, de för ändamålet hava till sitt förfogande, beror säkerligen i icke oväsentlig mån, om en god disciplin kan upprätthållas inom krigsmakten, och genom användande av tillrättavisningar blir det ofta möjligt för dem att redan i början kväva disciplinära yttringar hos enskilda individer, så att icke en dålig anda vinner insteg hos en hel avdelning. De ledamöter i kommittén, som uttalat sig för tillrättavisningarnas avskaffande såsom sådana, hava också — på samma gång som de, såsom ovan är nämnt, påyrkat, att vissa slag av de nuvarande tillrättavisningarna skulle bibehållas såsom disciplinstraff — även velat åt lägre befälhavare än regementschefer och med dem likställda inrymma befogenhet att ålägga dylikt disciplinstraff.»

Lagrådet yttrar också i sitt yttrande över nyssnämnda förslag bland annat:

»Lagrådet har redan tidigare framhållit vikten av lämpliga anordningar för ett snabbt och verksamt rättande av disciplinära företeelser. Spörsmålet härom framträder redan å tillrättavisningarnas område. I sitt yttrande till statsrådsprotokollet har departementschefen framlagt enligt lagrådets mening övertygande skäl för att tillrättavisningsrätten bör bibehållas och att densamma bör tillkomma kompanicheferna. Till vad av honom därutinnan anförts torde måhända kunna läggas, att en betydelse, som ej må skattas ringa, otvivelaktigt bör fästas därvid, att ju mindre den krets är, inom vilken de disciplinära företeelserna få sin bestraffning, desto mera har man att vänta av rättelsens verkan såväl å dem, som förgått sig, som beträffande kamraterna. Kompani-medlemmarna hava tvivelsutan en känsla av samhörighet, som gör det till en hederssak, att uppgörelserna träffas inom kompaniet. Slappas denna känsla, innebär det alltid en viss fara för den goda andan inom kompaniet. Och en dylik menlig inverkan kan i större eller mindre grad alltid vara att befara, då kamratens bestraffning ej kan ske vid kompaniet, utan regementschefens eller domstols åtgärd därför måste

påkallas. Man bör fördenskull, enligt lagrådets tanke, söka avvinna tillrättavisningsrätten alla de fördelar, som stå att ernå.»

Nuvarande chefen för justitiedepartementet yttrar vid föredragning av det nu föreliggande förslaget bl. a.:

»Allmänt är erkänt, att tillrättavisningarna äro av synnerligen stor betydelse för disciplinens och ordningens upprätthållande inom krigsmakten. Såväl i departementschefens yttrande vid remissen till lagrådet som i lagrådets eget utlåtande hava enligt min mening avgörande skäl blivit förebragta för att tillrättavisningsinstitutet skall bibehålla sin nuvarande ställning, så att ifrågavarande rättelsemedel varken bliva helt och hållet borttagna eller överflyttade till disciplinstraffen. Jag anser mig i huvudsak i denna del kunna instämma i nämnda förut avgivna yttranden och vill nu endast ytterligare betona, vad jag förut i annat sammanhang haft anledning framhålla, eller att man genom att äga tillgång till effektiva rättelsemedel för lindrigare förseelser i väsentlig mån bör kunna förekomma mera allvarliga förbrytelser och därmed även minska användningen av det verkliga straffet.»

Som synes, framhålles här särskilt, att tillrättavisningsinstitutet är på en gång ett kraftigt och ett humant medel för krigstuktens vidmakthållande.

Även inom de flesta utländska arméer har kompanichefernas möjlighet att självständigt beivra förseelser blivit tillgodosedd, och detta vanligen i betydligt större utsträckning än här.

I *Norge* stadgar sålunda den militära strafflagen av den 22 maj 1902, att kompanichef kan ålägga honom underlydande officer två dagars hus- eller vaktarrest, underbefäl fyra dagars vaktarrest samt menig sex dagars vaktarrest. Frihetsinskränkning, även innefattande förbud att beträda närmare begränsad del av kvarteret eller kasernen, kan av kompanichef åläggas under fjorton dagar, vanligt permissionsförbud under en månad.

I *Holland*, där arrest utan bevakning även kan åläggas manskap, har kompanichef rätt att ålägga icke blott detta straff, utan även inom vissa gränser andra arreststraff.

I *Schweiz* liksom även i Frankrike hava t. o. m. underbefäl rätt att ålägga tillrättavisning. Kompanichef har, liksom även i Tyskland och de flesta andra länder, en icke obetydlig bestraffningsrätt.

Det lär väl icke kunna förnekas, att den utländska lagstiftningen talar om en allmänt insedd erfarenhet i fråga om behovet för kompanichef att kunna personligen kraftigt beivra förseelser. Särskilt torde

böra frambållas, att erfarenheten kraftigt bestyrkt chefens för justitiedepartementet yttrande, att tillgången till effektiva rättelsemedel för lindrigare förseelser i väsentlig mån bör kunna förekomma mera allvarliga förbrytelser.

I den italienska armén blev år 1907 samtliga förmäns disciplinära straffmyndighet väsentligt inskränkt, med den följd att antalet krigsrättsmål steg i högst betydande grad, så att man redan efter två år fann sig nödsakad att, icke minst i den verkliga humanitetens intresse, återgiva de militära befälhavarna deras bestraffningsrätt. Ehuru det i föreliggande fall i allmänhet rör sig om verkliga straff, torde exemplet vara tillämpligt även i fråga om tillrättavisningar, vilkas inskränkning utan tvivel kommer att medföra en ökning i antalet arreststraff.

I Frankrike blev år 1911 de lägre befälhavarnas (även underbefälets) bestraffningsrätt, vilken under några år varit något inskränkt, ej obetydligt ökad.

Om man nu i Sverige av humanitetsskäl vill medgiva kompanichef endast s. k. tillrättavisningsmyndighet, så torde det i alla händelser vara nödvändigt, att denna myndighet icke inskränkes, utan förbliver effektiv.

Det sistnämnda blir emellertid näppeligen förhållandet enligt den föreslagna nya lagen. Ett vanligt permissionsförbud är i många fall föga kännbart och föga verksamt. Vid de regementen, som ännu äro förlagda på mötesplatsen, och där alltså manskapet under arbetsdagarna sällan begär permission att begiva sig utom lägerområdet, blir tillrättavisningen föga kännbar. Men även vid kasernerad trupp blir medlet snart ineffektivt, i synnerhet som den permissionsförbudne har rätt att vistas inom gemensam mäss, i till kasernen hörande park och dylikt. Kontrollen blir också svår, ja, stundom illusorisk.

Ännu ogynnsammare ställa sig förhållandena vid fälttjänstövningar och i fält, där vid de tillfällen, då icke extra handräckning kan användas, knappast något effektivt medel står kompanichef till buds att självständigt beivra förseelser, om han icke kan ålägga felande att vistas inom kompaniets kvarter.

Av dessa anledningar och med hänsyn till möjligheten att så länge som möjligt gentemot förseelser tillämpa tillrättavisningsinstitutet och sålunda inskränka bestraffningarnas antal, är det i hög grad viktigt, att kompanichef får sin rätt att förbjuda underlydande att gå utom viss del av kasernområde, läger m. m. bibehållen. Fördelaktigast vore naturligtvis, om nuvarande bestämmelse i denna del finge kvarstå, allenast med den tidsbegränsning, som utan tvivel är högst befogad.

Skulle det emellertid anses olämpligt att stryka den föreslagna

bestämmelsen om arrest utan bevakning för manskap, torde det möjligen vara tillräckligt att giva kompanichef rätt att meddela manskap förbud att vistas utom kasernområde, läger, däremot svarande område eller för kompani anvisad del av dylikt område. På sådant sätt bibehålles i det väsentliga kompanichefens tillrättavisningsbefogenhet. Denna lösning torde ock vara den humanaste av alla, i det att den ger möjlighet att använda flera slag av tillrättavisningar, innan arrestraff tillgripes, samt att det oaktat vid dylik bestraffning i första hand använda en mildare form än som nu står till buds. Skillnaden mellan att nödgas vistas inom ett och samma rum och att röra sig inom hela kompaniet med dess dagrum är i alla fall så stor, att de båda åtgärdernas hänförande till olika kategorier kan till fullo motiveras.

Om sålunda det måste anses viktigast att bibehålla kompanichefernas rätt till frihetsinskränkning i ungefärligen nuvarande utsträckning, får man icke underskatta betydelsen av ett par andra tillrättavisningsformer, vilka föreslagits till avskaffande. Lagrådet har sålunda framhållit, hurusom mistning av dagavlöning enligt erfarenheten visat sig vara ett synnerligen gott medel att bruka mot dem, som använda avlöningen till inköp av spritdrycker och i följd av deras förtärande bliva i mer eller mindre grad vårdslösa i tjänsten. Bibehållandet av ifrågavarande tillrättavisningsform är ur denna synpunkt synnerligen önskvärt.

Även åläggande av vaktgöring utom vanlig ordning kan vara en synnerligen lämplig tillrättavisningsform för förseelser under utövandet av vakttjänst. Visserligen har det framhållits, att vaktgöringen är ett förtroendeuppdrag, vars åläggande såsom bestraffning lätt skulle bibringa truppen den uppfattningen, att tjänsten icke är en heder, utan en besvärlig börda, som man bör söka komma ifrån så lindrigt som möjligt. Häremot torde kunna invändas, att till vaktgöring i allmänhet kommanderas manskap enligt turlista, och att ifrågavarande tjänstgöring alltså icke är förbehållen särskilt pålitliga individer, något som vore omöjligt just av den anledningen, att vaktgöringen i själva verket är en av de mera besvärliga tjänsteförrättningarna. Särskilt under fältförhållanden är det av en viss betydelse, att fel som begås under vaktgöring tillrättavisas genom åläggande av dylik tjänst utom tur. Härigenom kan man också bereda tillfälle för de mera plikttrogna att erhålla någon lindring i vakttjänsten. Det torde av denna anledning vara mycket önskvärt, att vaktgöring utom tur ingår bland tillrättavisningsmedlen.

samlat, med högljudd röst eller med häftighet eller på annat anstötligt sätt utfar i klander emot någon överordnads förhållande eller åtgärder eller över lön, underhåll eller beklädnad eller företager sig annan dylik handling, därav uppror eller upplöpp lätt kan föranledas.

I överensstämmelse med krigslagstiftningskommitténs förslag har denna § ersatts med en annan (nr 71 i förslaget), som begränsar ansvaret till det fall, att någon muntligen inför samlat krigsfolk eller genom utspridande av egen eller annans skrift sökt förleda till ohörsamhet mot förmans eller överordnads befallningar i tjänsten eller sökt upphetsa till ovilja mot krigsmakten.

Det torde emellertid kunna sättas i fråga, huruvida denna paragraf i tillräcklig utsträckning är tillämplig på det fall, att någon eller några av manskapet inom en samlad trupp skulle begå sådan förseelse, som faller under nuvarande § 80, och som är för ordningen synnerligen farlig, så att den måhända icke lämpligen anses kunna bestraffas enligt § 96 (för oskickligt beteende) i det nya förslaget.

Det torde därför vara nödvändigt att giva § 71 en formulering, som närmare ansluter sig till § 80 i nu gällande lag.

Den motivering, som av krigslagstiftningskommittén och även av vissa övriga myndigheter eller ämbetsverk givits för borttagande bland exemplen på förbjudna överläggningsämnen av »otillräckligheten av lön, beklädnad eller underhåll», synes icke vara fullt hållbar och beror på en missuppfattning av vissa psykologiska faktorer, som äro starkt framträdande hos kollektiviteter. Det är också synnerligen antagligt, att samhällsfientliga element inom eller utom truppen skola begagna den nya lagen för att anordna rådpläging i hithörande ämnen, och att de härvid på ett sätt, som kan vara ytterst svårt att för befälet kontrollera, småningom undergräva krigslydnaden. Under sådana förhållanden blir paragrafen i sin nya avfattning lätt till en fälla för manskapet, som, kanske utan att sådant från början varit avsett, under intrycket av försåtligt lagda ord låter förleda sig till brott, som måste strängt bestraffas.

Uteslutandet av det åsyftade exemplet synes så mycket mindre vara erforderligt, därest, såsom ju är att vänta, den nödvändiga inskränkningen i militärpersonalens allmänt medborgerliga rättigheter finner sin motvikt genom inrättandet av ett militieombudsmansämbete, vars innehavare jämväl har rätt att påpeka fel och brister i bestämmelser, som röra manskapets behandling och förmåner.

§ 73.

§ 76. Det synes icke ändamålsenligt att såsom villkor för straffskärpning stadga, att brottet skall ske i närvaro av »samlad trupp», särskilt som med denna definition kan avses en under befäl uppställd trupp. Det är tydligt, att de omständigheter, som föranlett införandet av möjlighet till straffskärpning, i fullt lika hög grad kunna vara till finnandes, om brottet sker i närvaro av trupp, låt vara att denna måhända ej kan betecknas såsom samlad, utan t. ex. rastar i omedelbar närhet till den plats, där brottet begås. Ordet »samlad» torde därför böra utgå; härigenom vinnes ock något större likställighet med det ombord å krigsfartyg stadgade skärpningsmotivet, att brottet sker i närvaro av »någon av besättningen».

§ 79. Lagrådet har framhållit, att ett införande i strafflagen av en bestämmelse, som fritager den underlydande från ansvar för vägran att åtlyda en befallning, vilken åsyftar utförandet av en icke tillåten handling, är onödigt och kan vara förenat med våda för disciplinen. Om ett dylikt stadgande infördes, borde det åtminstone uttryckligen föreskrivas, att befallningen avsåg utförandet av en verkligt brottslig handling, vilken alltså för den underlydande skulle medföra kriminellt ansvar.

Ur denna synpunkt sett förefaller det, som om § 79 borde ändras därhän, att i stället för »i lag icke tillåten gärning» sättes »brottslig gärning», ty det kan icke förnekas, att en underlydande kan genom den föreslagna formuleringen anse sig befogad att vägra lydnad även åt en befallning, vars utförande visserligen icke kunnat med stöd av gällande lagar anbefallas, men vars verkställande likväl icke kan medföra ansvar för den, som utför befallningen. En på dylikt missförstånd vägrad lydnad skulle utan tvivel kunna ådraga den underlydande ett strängt straff.

§ 202. För att samtliga åsyftade fördelar med disciplinstraffs riktiga avvägning må vinnas, och med hänsyn till den framhållna vikten av kompanichefs inflytande på manskapet, torde dessutom i § 202 böra intagas den bestämmelsen, att, om förhör beror på anmälan från kompanichef, dennes yttrande i fråga om det straff, som med hänsyn till den anmäldes föregående uppförande och förseelsens karaktär synes lämpligt, i regeln inhämtas.

Beträffande förslaget till lag om krigsdomstolar och rättegången därstädes.

I § 97 stadgas, att förman äger rätt att utom tjänsten för ordningens upprätthållande tillsäga underlydande förvarsarrest, och i § 100 föreskrives, att underlydande, som är av starka drycker överlastad, kan på förmans befallning tagas i förvar. §§ 97, 100.

Frågan är om ej i dessa fall orden förman och underlydande böra utbytas mot överordnad och underordnad. I de ej få orter, där mer än ett truppförband av regementes eller motsvarande styrka finnes förlagt, lär det ligga såväl i den allmänna ordningens som disciplinens intresse att en överordnad krigsman, vilken ser underordnad, tillhörande annat regemente, förgå sig mot ordningen eller vara av starka drycker överlastad, är berättigad att taga honom i förvar utan att härför söka anträffa någon den felandes förman, vilken det kan vara förenat med omgång att finna.

På grund av vad jag ovan anfört, får jag föreslå,

dels att riksdagen ville för sin del besluta, att nedannämnda delar i förslaget till ny strafflag för krigsmakten och i förslaget till lag om krigsdomstolar och rättegången därstädes måtte erhålla följande lydelse:

Förslag till strafflag för krigsmakten.

§ 73.

Håller krigsfolk sammankomst för rådplägning i ämnen, genom vilkas avhandlande fruktan eller misströstan kan hos krigsfolket utbredas eller brott mot krigslydnaden lätt kan föranledas, såsom:

om faran eller olämpligheten av företag eller tjänsteförrättning, därtill befallning är given eller förväntas;

om vådan av den ställning vari krigsmakten eller någon del därav sig befinner;

om förmans förhållande eller åtgärder; eller

om otillräckligheten av lön, beklädnad eller underhåll;

då skola de, som deltog i sammankomsten, beläggas med disciplinstraff eller, där faran var större, dömas till fängelse.

Bihang till senare riksdagens protokoll 1914. 3 saml. 36 häft. (Nr 78—79.) 2

Har officer eller underofficer, i ändamål, som ovan är sagt, kallat underlydande till sammankomst eller givit dem tillstånd att sådan sammankomst hålla, dömes till avsättning, mistning av ämbete eller tjänst på viss tid eller fängelse och varde tillika, om sammankomsten ledde till uppror, upplopp eller annat brott, såsom anstiftare därav straffad, men de underlydande vare för sitt deltagande i sammankomsten från straff fria.

§ 76, mom. 2.

Sker brottet i närvaro av trupp eller ombord å krigsfartyg i närvaro av någon bland besättningen, må straffet höjas till straffarbete i två år.

§ 79.

Straff efter 76, 77 eller 78 § må icke ådömas, då befallningen avsåg utförande av brottslig gärning.

§ 202, mom. 2.

Vid förhöret, därvid någon av den tilltalades överordnade eller av de med honom likställda bör, där så ske kan, vara tillstädes, skall målsägande, om sådan finnes, och han det äskar, varda hörd, den tilltalade lämnas tillfälle att förklara sig samt i övrigt iakttagas, vad för utredning av förseelsens beskaffenhet och prövning av den tilltalades straffbarhet är av nöden. Beror rapporten på anmälan från befälhavare för kompani eller motsvarande truppförband, skall dennes yttrande i fråga om det straff, som bör komma till användning, inhämtas. Vad vid förhöret huvudsakligen förekommit skall i korthet antecknas, där ej i krig hinder därför möter.

§ 210.

För mindre förseelser och fel mot militär tukt och ordning, må, på sätt och i den ordning av Konungen närmare förordnas, i stället för disciplinär bestraffning såsom tillrättavisning användas:

a) varning, meddelad enskilt eller i närvaro av några den felaktiges överordnade eller med honom likställda;

b) vägran, ombord å fartyg, av landpermission för viss bestämd tid, högst trettio dagar, eller för högst sex landpermissionsdagar; samt, för manskap dessutom:

c) åläggande för visst antal gånger, högst sex, eller för viss bestämd tid, högst femton dagar, att utom vanlig ordning förrätta handräkningsarbeten,

d) vaktgöring, högst tre gånger, utom vanlig ordning,

e) inskränkning under viss bestämd tid, högst femton dagar, i friheten att vistas utom kasernområde, läger, motsvarande område eller åt kompani eller likställt truppförband upplåten del av dylikt område; och

f) mistning av dagavlöning eller avlöningstillägg till ett sammanlagt belopp av högst fyra kronor.

Tillrättavisning, varom nu är sagt, må ej användas av mer än ett slag för samma förseelse eller fel, ej heller tillrättavisning, varom i c) och d) förmäles, i något fall så användas, att genom överansträngning eller annan orsak men för den felaktiges hälsa och tjänstbarhet därav kommer.

Om tillrättavisningar, som få användas för barn, vilka ej fyllt femton år, därom förordnar Konungen.

Förslag till lag om krigsdomstolar och rättegången därstädes.

§ 97, mom 2.

Rätt att tillsäga förvarsarrest, då det för ordningens upprätthållande finnes nödigt, tillkommer ock överordnad i avseende å underordnad, som utom tjänsten stör allmän ordning eller ordningen inom krigsmakten.

§ 100.

Träffas underordnad, som är av starka drycker överlastad, inom vederbörande förläggningssort eller å väg, gata eller annat ställe, varom i 11 kap., 15 § allmänna strafflagen förmäles, då må han, ändå att sådant fall, som i 97 § avses, ej synes vara för handen, när hans behöriga vårdande icke annorledes låter sig verkställa, på överordnads befallning kunna tagas i förvar och insättas i militärhåkte, till dess han återvunnit sina sinnens bruk.

dels ock att åt § 71 i den föreslagna strafflagen för krigsmakten måtte givas en vidsträcktare omfattning, med beaktande av ovan framhållna synpunkter och enligt av lagutskottet närmare utarbetad avfattning.

Stockholm den 7 juni 1914.

Carl Hamilton.
